

קול הרה"ק

פנינים יקרים מליקטים מספר קול רודי עה"ת ומועדים מאת הרה"ק רבי רודי פראנר שליט"א
נשיא דהתאחדות קהילות החרדים בעיר הבירה לונדון יצ"ו

פרשת החודש

בהפטרה של פרשת החודש ובכוא עם הארץ לפני ה' במועדים הבא דרך שער צפון להשתחות יצא דרך שער נגב והבא דרך שער נגב יצא דרך שער צפונה וגו'.

הנה במתני' דשלהי ברכות דף נ"ד. תנן דאסור לעשות קפנדריא בביהמ"ק והאיך יתכן שצוה הנביא כאן לעשות כן ויש אולי לומר דמתי אסור לעשות קפנדריא לקצר דרכו דרך המקדש היינו היכן דכל ענין הכניסה לביהמ"ק רק לצורך זה שמשתמש במקום הקדוש לצרכי חולין של עצמו אבל אם גם בא להקריב קרבן או לקיים מצות ראייה אז יכול לעשות גם קפנדריא דבזה משתף צרכי עצמו יחד עם קיום המצוה ויכול להעלות עי"ז צרכי עצמו לקדושה ועי"ל דהנביא צוה שהנכנס בשער הנגב יצא בשער צפון תמיד אפילו אם הדבר מאריך לו הדרך וממילא לא מקרי קפנדריא דכיון דתמיד מחוייב ליכנס בשער זה ולצאת בשער אחר גם כשאין זה לטובתו בטל מכאן מראית עין של קפנדריא ואדרבה מראה בזה כבוד המקדש שאינו ממחר לצאת מהיכן שנכנס אלא עובד בכל המקדש לכבודו.

וכן קרנות המזבח וכו' וע"ז חזר הכתוב וכתב כן עשו דלא רק הדברים הנגמרים היו כאשר צוה ה' אלא גם עצם העשייה והפעולה ומש"ה ויברך אתם משה ואמר יהי רצון שתשרה שכנינה במעשי ידיכם שהדגיש לומר במעשי ידיכם שמעשי ידיהם יהיו תמיד עם השראת השכינה בשעת העשייה גופא כמו שגם הכא שעשו עצם מעשיהם כפי רצון ה'.

את בגדי השרד לשרת בקדש את בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי בניו לכהן
(ל"ט מ"א).

רואין דאצל אהרן נקראו בגדי הקדש ואצל בניו לא נקראו בגדי הקדש וגם רואין דרק אצל בניו נאמר לכהן ואולי י"ל דשאני אהרן מבניו בהא דכהן גדול יכול ליכנס לקדושת כהונה גדולה ע"י

השמים ונראה דמשה ברוב ענותנותו ראה שיש במשכן ובכליו רמז לכלל ישראל ולמנהיגיו דהלא הכלים הם מנורה שולחן וכו' כמו שאומר רש"י וכבר ראינו דשולחן כנגד כתר מלכות מנורה כנגד כתר תורה מזבח כנגד כתר כהונה ואם עושים המשכן תחילה ואח"כ הכלים הוי ראייה דעיקר תכלית המשכן הוא הכלים דהסוף הוא תמיד התכלית וא"כ יש רמז דכל ענין בחירת ישראל הוא למנות מהם מנהיגים מלך וכהן גדול וכו' אבל אם עושים כלים תחילה ואח"כ משכן הוי איפכא דכל ענין הכלים לקדש המשכן וכ"כ כל ענין בחירת המנהיגים לקדש כלל ישראל וע"כ רצה משה לרמז דהמשכן הוא עיקר וכן ישראל ומש"ה רצה לעשות המשכן לבסוף ובכוונה עשה כן אלא דבצלאל אמר לו איפכא וע"כ אמר לו משה בצל קל היית היינו דבשלמא למעלה בצל קל בבחינת הנשמות והרוחניות יתכן דהמנהיגים הם עיקר אבל כאן בעולם הזה כלל ישראל הוא העיקר וחובת המנהיג ליטפל לכלל ולסיעו להתקדש.

ותכל כל עבודת וגו' ויעשו בני ישראל ככל אשר ה' את משה כן עשו (ל"ט ל"ב).

יש לעיין למה כפל הכתוב ויעשו וגו' כן עשו וכן אח"כ פסוק מ"ב וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אותם משה וגו' גם כאן כפל הכתוב והנה עשו וגו' כן עשו וגו' וי"ל דהיו כאן שני ענינים האחד שנגמר הכל ועמד על מכונו וכשראה משה את כל מה שעשו היה באמת המשכן כמו שצוה ה' אבל היה עוד ענין שני שהיה צריך בירור האם בזמן העשייה דקדקו לעשות כמצווה וזה לא היה נראה לעין ולמשל האם עשו את המנורה מקשה או שחברו חלקים יחד דקשה לראות הבדל זה אחר שנגמרה ועומדת וכן הכרובים וכן חשב האפוד

אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה וגו' (ל"ח כ"א).

רש"י מפרש לשון משכן שהוא מלשון משכון שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל ע"ש ולפ"ז יש לפרש אשר פקד היינו אשר חסר מלשון לא נפקד איש שפירושו לא נחסר איש דהביהמ"ק נתמשכן ונפקד ונתחסר מישראל ע"י משה וכמו שפירשו המפרשים דאם משה היה נכנס לארץ והיה בונה המקדש לא היה חרב והיה העונש על ישאל חמור יותר דכשחטאו לא היה אז הקב"ה שופך חמתו על עצים ואבנים אבל למעשה זכינו שהמקדש הוא שחרב בראשון ובשני ובזה כיפר על שונאיהם של ישראל והא דחרב ונתמשכן ונפקד היה ע"י משה שבכוונה חטא קל כדי שלא יהא הוא בונה את בית המקדש ועי"כ נשאר ראוי להיות משכון אם יצטרך וכפי שבאמת היה שנצטרך וזה היה על פי משה היינו שחטא בפיו כמו שפירש רש"י לגבי חטא מי מריבה שחטא משה במה שהכה הסלע ולא דיבר אליו וגם כפי שפירשו מפרשים אחרים שחטא במה שקרא את ישראל מורים

ובצלאל בן אורי וגו' את כל אשר צוה ה' את משה (ל"ח כ"ב).

וברש"י דמשה אמר לו לעשות הכלים ואח"כ המשכן ואמר לו בצלאל מנהג העולם לעשות תחילה בית ואחר כך משים כלים בתוכו ואמר לו כך שמעתי מפי הקב"ה אמר משה בצל קל היית וכו' לכאורה תמוה האיך שכח משה מה שאמר לו הקב"ה ועוד שהשכל הפשוט הוא כמו שאמר לו בצלאל דמנהג העולם לעשות בית תחילה והאיך לא הסיק משה כן אדעתיה לבד אפילו אם שכח מה ששמע ועוד למה אמר לבצלאל בצל קל היית וכו' הא אמר לו רק שהוא מנהג העולם ושכל פשוט ולמה שאל אותו משה אם כך שמע מן

בגדיו וכדין המרובה בבגדים שבבית שני וע"כ שייך לקרא אותם בגדי הקדש שהם נותנים לו קדושתו המיוחדת אבל עצם כהונה יש לו מכבר כמו שאר אחיו הכהנים וגם בלי בגדים המיוחדים הנוספים האלו הנהו כהן אם לובש ארבע בגדי כהונה ככל כהן הדיוט אבל אצל בניו הבגדים הם שנותנים להם דין כהונה דאם אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם ונחשבו כזר ומש"ה כתב אצלם לכהן.

וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה משה כן עשו ויברך אתם משה (ל"ט מ"א).

יש לעיין מה מוסיף לשון כן עשו וגם למה אומר והנה עשו וגו' כאילו רק עתה עשו אותה כאשר צוה ונראה דבאמת בשעת עשייה לא הכניסו ישראל את כל הכוונות של משה בתוך הבנין שלא היו במדרגה זו אבל כשגמרו הבנין התפללו שיהיה הבנין הזה כפי מחשבת משה שהוא מבין ויודע הכוונות ורצון ה' בזה וע"כ כשבא משה והנה ראה שהנה עתה ממש עשו אותה כאשר צוה שהאיר הבנין באור זה של כוונה עליונה כן עשו שרק עתה כן עשו ויברך אותם משה שלעולם יזכו שתשרה שכינה במעשה ידיהם שע"י תפילתם ורצונם יוכלו להכניס השכינה בכל מעשיהם בעתיד.

ומשחת אתם כאשר משחת את אביהם וכהנו לי והיתה להיות להם משחתם לכהונת עולם לדרתם (מ' ט"ו).

יש להבין מה הוא פירוש לשון והיתה להיות הנאמר כאן אצל משיחת הכהנים ונראה דהרי בפרשת פנחס מצונו דדוקא אחרי שהרג זמרי ניתנה לו לפנחס ברית כהונת עולם והיינו דכל אלו מזרע אהרן שכבר היו בעולם בשעת משיחה ראשונה לא קיבלו הכהונה ע"י שנולדו מאביהם אלא רק ע"י משיחה ופנחס לא נמשח עד אז ולפ"ז מובן דרמזו לנו הפסוק כאן דאלה שנמשחו יחד עם אהרן היתה להם כהונה זו מעתה ברית כהונת עולם דגם זרעם שיולד להם לעתיד יהיו כהנים ממילא וזה מה שאמר והיתה משיחה זו להם ולא רק להם לבדם אלא גם להיות לעתיד והיינו לדורות.

ויהי בחדש הראשון וגו' הוקם המשכן ויקם משה את המשכן ויתן את אדניו וגו' כאשר צוה ה' את משה (מ' י"ז).

לכאורה ה"ל לומר כאשר צוה ה' אותו כיון שהתחיל ואמר ויקם משה את המשכן הרי דבמשה מדובר ונראה דבא לרמז דויקם משה את המשכן לא היה אותו משה שקיבל הצווי דכבר פירש רש"י דלא היה משה יכול להקימו בכח עצמו והקב"ה עזרו ומש"ה כתוב לפני כן הוקם המשכן וכשהקים משה את המשכן היה הוא וידו כיד אריכתא של הקב"ה כבי' ומש"ה לבסוף מסיים כאשר צוה ה' את משה שמשה זה של הצווי איננו אותו משה שהקים המשכן.

ויקח ויתן את העדת אל הארץ וישם את הבדים על הארץ ויתן את הכפרת על הארץ מלמעלה (מ' כ').

לכאורה צריך להבין למה שם את הבדים לאחר ששם את העדות בתוך הארץ ולפני ששם את הכפרת דהיה עדיף או לשום את הבדים לפני שישם את העדות בארון או לשום

את הבדים לבסוף לאחר ששם את הכפרת דלמה ישם את העדות תחילה ויניחנה מגולה לשום את הבדים ורק אח"כ יכסנה בכפרת ונראה דהנה מהא דצוותה תורה שלא יסורו הבדים מן הארון לומדים דתומכי תורה יש להם חלק בתורה כמו לומדי תורה וע"כ נשארים קשורים יחד אבל כאן בא ללמד דכל זה בפשטות התורה אבל בנוגע למדרגות עליונות שאפשר להשיג בתורה המרומז בכפרת שלמעלה מן הארון שעליה שרתה שכינה לזה א"א להגיע ע"י תמיכה לתורה בלבד ורק ע"י עסק התורה ממש ומש"ה לא הושמו הבדים לאחר ששם הכפרת ללמדנו דא"א ע"י בחינת בדים לכלול גם בחינת כפרות.

ויתן את השלחן באהל מועד וגו' ויערוך עליו ערך לחם וגו' (מ' כ"ב).

לכאורה מה הוא ענין הלחם ביום הקמת המשכן הלא אין הלחם ניתן על השולחן אלא בשבת ויום ראשון של חודש הראשון של הקמת המשכן לא היה שבת דבגמ' מו"ק ט. טורח הש"ס למצא ראייה שחנוכת הנשיאים דחתה שבת ואם איתא שהיה לחם הפנים ניתן על השולחן גם אז רק בשבת היה יכול להביא ראייה מהא גופא דהקרבנות הנשיא הראשון שהיתה ג"כ באותו יום היתה בשבת וגם קשה לומר דביום הקמת המשכן עשה משה את הכל שלא כדין רק בתורת הוראת שעה משום חינוך המשכן דרש"י אח"כ פסוק כ"ז מפרש לגבי הא דכתיב ויקטר עליו קטורת וז"ל שחרית וערבית כמו שנאמר בבקר בבקר וכו' הרי דעשה רק ע"פ דינו הנוהג תמיד וא"כ קשה כדנ"ל מה עם לחם הפנים ונראה מכאן דשאני לחם הפנים שאינו רק עבודת הקרבה בלבד אלא הוא חלק ממציאיות וקדושת השולחן דשולחן בלא לחם אינו שולחן דבאמת רואין שהיה הלחם תמיד מונח על השולחן משבת לשבת ובשבת כשהחליפו לחם ישן בחדש לא היה השולחן פנוי אף רגע אלא הסירו הישן ובב"א נתנו עליו החדש.

במדרש תנחומא מביא כאן דמלאכת המשכן היתה מכוונת כנגד עשית שמים וארץ בששת ימי בראשית וכנגד בריאת העופות שנבראו ביום חמישי של הבריאה מביא שם תרי לישני לחד לישנא קרבן עוף הוא דמכוון נגד בריאת העופות ולאידך לישנא הכרובים פורשי כנפים הם כנגד בריאת העופות והנה מובא עוד דהני ל"ט מלאכות שהיו במשכן הן הל"ט אבות מלאכות שחייבין עליהן בשבת והם היו גם המלאכות שבהם נבראו שמים וארץ ומש"ה חשיבי ביותר ובאגלי טל כתב דאיכא פלוגתא אם בהני ל"ט מלאכות דמשכן חושבין רק המלאכות שהוצרכו לבנות המשכן וכליו או דגם המלאכות הנצרכות להקרבת הקרבנות נמנים בין הני ל"ט מלאכות ונראה דהני תרי לישני דמדרש תנחומא הנ"ל גם פליגי בזה דלהאי לישנא דכנגד בריאת העופות איכא קרבן עוף משמע דגם מעשה הקרבנות נחשב יחד עם מלאכת המשכן אבל למ"ד דכרובים עם כנפיהם איכא כנגד בריאת העופות משמע דרק מעשה המשכן עצמו וכליו הוא דנחשב כנגד מעשה בראשית.